QVAESTIO MEDICA, CARDINALITIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM,

DIE IOVIS XXX. MARTII, M. PETRO SEGVIN, REGI A CONSILIIS MEDICIS, ET PRIMARIO REGINÆ MEDICO, DISCEPTATORE.

715

An Vere piſcium eſus ſalubris?

DIÆTA partium Medicinæ præſtantiſſima & difficillima, neutiquam poteſt ægris, ſanis, medióque modo ſe habentibus præſcribi, niſi naturæ miniſter, imitator, & corrector Medicus, anni tempeſtatum potentiam probè teneat, non enim ſimile quid in illis exiſtit, verùm differunt inuicem, propter varias quæ in eis fiunt mutationes: ventres alio modo ſe habent Vere ac Autumno, Æſtate ac Hyeme. Cibi ſubſtantia, quantitas, qualitas, vtendi ratio animo perpendenda, cum calore noſtro naturali eóque elementari comparanda. εὔπεπτα δυσπέπτοις, εὔχυμα κακοχύμοις, mediam conſiſtentiam ſortita, craſſis ac tenuibus, Veris præſertim tempore præferenda: ab his modò refocillatur, modò fatiſcit, ſuíque iacturam patitur. Salubris cibus qui ſanitatem conſeruat & efficit, pro varijs temporibus varius exhiberi debet, talíſque dicitur collatione tempeſtatis cum natura corporis noſtri. Æſtate & Autumno alimenta ſumi debent pauca, bona, & ſæpè: Hyeme multa, item Vere, at mediocriter nutrientia.

ALIMENTVM quicquid totius ſubſtantiæ familiaritate in corporis animati ſubſtantiam conuerti poteſt, veneno oppoſitum, (inter vtrumque medicamentum obtinet locum) patiens & agens corpus eſt; quod ſumitur ex plantis, animalibus, eorúmque partibus ex quatuor elementis compoſitis actu remanentibus, non ex terra, aqua, igne, aëre, binis & intenſis qualitatibus affectis, nec imperfectè mixtis, vt meteoris & mineralibus; ex animalibus ſalubrius deſumitur alimentum, quàm ex plantis, quod à calore noſtro ſubigitur, eúmque auget Hyeme & Vere magis, quàm Æſtate & Autumno. Pro vario ſyderum ortu, & occaſu, à quibus diſcriminantur anni tempeſtates, calor vegetior imbecilliórque redditur, vt pro ratione locorum vita productior. Hyeme vt Septentrionalibus longæuis, intenſus calor, bona concoctio. Æſtate vt Meridionalibus vtrumque debile. Autumno vt Occidentalibus infirmis inæqualis calor. Vere vt Orientalibus omnium ſaluberrimè vitam degentibus, temperatis, & quibus prolixior vita, temperatura media ſimilibus conſeruanda.

ANIMALIA terreſtria, volatilia, aquatilia, dedit natura hominibus pro eſca: è quouis genere quæ in omnis exceſſus mediocritate conſiſtunt eligenda. Aquatilia animalia bonitate terreſtribus & volatilibus non ſunt inferiora, hæc ἄφωνα, morbis vt reliqua non ita obnoxia, ſaluberrimum hominum corporibus ſunt alimentum minimè medicamentoſum: piſces lacuſtres fluuiatilibus cedunt, vt fluuiatiles & ἀνάδρομοι, marinis omnium ſaluberrimis, ex quibus ſaxatiles inter littorales & pelagios palmam obtinent, & qui præcipuè in Oceano, quàm in Mediterraneo degunt, εὔπεπτοι, non εὔφθαρτοι, cum auibus montanis comparandi, ſanguinem conſiſtentiâ medium generant, nec nimis tenuem nec craſſum, ægris etiam exhibendi, vt tertianâ exquiſitâ laborantibus, picrocholis, calculoſis. Nullum conuenientius alimentum vbi natura media, calor mediocris qualis Vere reperitur, non Autumno, Æſtate, & Hyeme, quæ anni tempeſtates ἄκρατοι, plurimíſque morbis obnoxiæ.

EX piſcibus eligendi ſtaturâ & ætate mediocres, non vetuſti (excepto mullo) ex eorum partibus quæ exercitiſſimæ, vt caudam & dorſum ſpectantes, quæ caput, ventrem, & quæ ex his pingues ſunt peiores: grauidi plurimi Vere ſunt meliores, marini recenter expiſcati lepram inducunt, ſaliti non ſalitis inſalubriores, molles & friabiles longè præſtantiores glutinoſis: quibus inculpata eſt valetudo ijs piſces ἐκ τηγάνου maximè conueniunt, vt iuſſulenti ægrotis: à ſartagine humiditas excrementitia piſcium abſumitur, eorum friabilior redditur caro, guſtu ſuauior, concoctu & diſtributu facilior, non abſimilis illi quàm gallinæ, capones, phaſiani, perdices, attagenes, columbæ, merulæ, turdi, turtures, paſſerculi ſuppeditant.

VER prima anni tempeſtas, quo tempore mundus creatus fuit, ab æquinoctio verno incipiens, & in ortum pleïadum, æſtatis initium deſinens, omnium ſaluberrima, vt temperata non calida & humida, in qua temperatis & euchymis eſt vtendum cibis, non ita leguminibus, rectiſſimè piſcibus (quicquid dicat Germanus ille impius) ex quibus tamen minus laudandi qui duræ ſunt carnis, vt dracones, cuculi, muſtelli, pagri, mulli, nam ægrè conficiuntur, ſuccóſque craſſos in corpus diſtribuunt; at eligendi qui molli friabilique carne ſunt prædití, lucij, gobiones, percæ, ſoleæ, paſſeres, rhombi, barbuta, aurata: poſt hos aſelli, hamiæ, iecoratij, cythari, vmbræ, omnes iſti faciliùs quàm cæteri concoquuntur, diſtribuuntur, & laudatiſſimum calori noſtro pabulum præbent.

Ergo Vere piſcium eſus ſalubris.

Proponebat Lutetiæ HVGO CHASLES, Pariſinus, A.R.S.H.M.DC.XXVIII.